

Plán výchovy a péče - Dětská skupina Mraveniště

Dětská skupina Mraveniště zajišťuje péči, výchovu a vzdělávání **pro věkově smíšenou skupinu** dětí od 3 do 7 let, což pro všechny představuje příležitost učit se od sebe navzájem, učit se spolupracovat, soucítit, brát ohledy na ostatní a řešit konflikty při střetu různých potřeb a názorů.

Děti mají k dispozici **příjemný a zdravý prostor** uspořádaný s ohledem na jejich potřeby a vybavený přírodními materiály v jemných, pastelových barvách, neboť právě přírodní materiály dávají dětem možnost vnímat všemi smysly jejich kvality a nevýraznými barvami není rozptylována jejich pozornost a soustředění. Naše vybavení, hračky a pomůcky jsou zvoleny tak, aby podněcovaly ke hře s ostatními dětmi, rozvíjely dětskou fantazii a vedly k aktivnímu, ne pasivnímu, používání.

Při práci s dětmi využíváme mimo jiné přístupy a prvky z **waldorfské pedagogiky, Montessori pedagogiky, lesní pedagogiky, koncepce Respektovat a být respektován, Nevýchovy** a dalších pedagogických a výchovných směrů. Respektujeme jejich individuální osobnostní rysy, potřeby a odlišnosti, které vnímáme jako obohacení celé skupiny. Podporujeme v dětech samostatnost, sebejistotu a sebedůvěru, učíme je spolupráci, ohleduplnosti, zodpovědnosti a uvědomování si důsledků svých činů, nenálepkuje je ani nehodnotíme a nesrovnáváme. Snažíme se, aby jejich jednání vycházelo z jejich vnitřní motivace a nevznikala u nich závislost na motivaci vnější. Učíme je řešit konflikty, usměřňovat svou agresivitu a vytvářet a udržovat přátelství.

V souladu s waldorfskou pedagogikou se snažíme děti **rozvíjet v jejich celistvosti** – tedy rozvíjet jejich cit, rozum i vůli – a jsme si dobře vědomi toho, že učitel učí nejen tím, co dělá, ale hlavně tím, jaký ve skutečnosti je. Věnujeme se proto neustálému seberozvoji a sebevzdělávání.

S dětmi dodržujeme **přírozený rytmus roku**, pozorně sledujeme, co se děje v přírodě a slavíme důležité svátky (sv. Michael, sv. Martin, Advent, Vánoce, Tři králové, Masopust, Velikonoce atd.).

Při práci s dětmi používáme i různé didaktické pomůcky, mj. i originální **Montessori pomůcky**, neboť na nich oceňujeme skutečnost, že dětem poskytují možnost nasycit jejich potřebu opakovaného procvičování určité činnosti během jejich senzitivního období a vedou je k samostatnosti a soustředění, což děti dobře využijí během svých školních let. K dispozici mají děti i vzdělávací systémy Logico a Miniluk.

Hlavním cílem výchovy a péče v naší dětské skupině je **vytvořit u dětí představu o světě jako o láskyplném, laskavém a bezpečném místě**. Proto jim u nás vytváříme bezpečný a láskyplný prostor, kde mohou být sami sebou, posilovat svou životní a tvůrčí sílu, uspokojovat

své fyzické, ale i duchovní potřeby, všestranně se rozvíjet svým vlastním tempem a podle svých momentálních potřeb, navazovat a budovat silné sociální vazby, osamostatňovat se a budovat svou sebedůvěru a sebejistotu, poznávat prostředí kolem sebe i koloběh roku venku a naučit se úctě k sobě navzájem i ke všemu živému. Dodržujeme pravidelný rytmus dne a roku, neboť pravidelnost a rituály dětem dodávají pocit jistoty, vnitřního klidu a toho, že vše je, jak má být.

K plnění těchto cílů slouží celá řada činností, řízených i neřízených.

Řízené činnosti jsou založeny na týdenních plánech odvíjejících se od příběhu, který v daný týden vyprávíme. Vyprávíme vždy **stejný příběh po celý týden**, neboť děti milují opakování, dodává jim pocit bezpečí a jistoty. Mohou tak příběh poznat opravdu podrobně, a koncem týdne se do vyprávění, případně divadelního ztvárnění samy zapojit. Výběr příběhů je úzce provázán s koloběhem roku, s tím, co se děje v přírodě, jaké hlavní svátky v dané době slavíme, nebo s tím, jaké vlastnosti je momentálně třeba v naší skupině posílit, jaké duchovní poselství je potřeba předat.

K příběhu se pak váže i výběr **tvůrčích činností**, které jsou pro děti připraveny každý den. Děti se jich mohou účastnit, ale nemusí, a důraz klademe hlavně na samotný proces tvorby, zážitky a prožitky při tvoření a ne na výsledný výrobek. Při těchto činnostech se soustředíme zejména na rozvíjení dětské fantazie (tedy ne napodobování nás nebo ostatních dětí), rozvoj jemné motoriky a grafomotoriky, citu pro barvy, estetického cítění, poznávání přírodních materiálů a seznamování se s běžnými domácími činnostmi (krájení, vaření, pečení, šití, navlékání, tkaní, plstění, zatloukání, řezání apod.)

Mezi řízené činnosti dále patří **dopolední kroužek**, na jehož začátku se pokaždé s dětmi pozdravíme a protáhneme. Prostřednictvím básniček s pohybem, písniček, hraní na hudební nástroje, tance se šátky i bez nich, cvičení a různých her pak rozvíjíme verbální schopnosti dětí, koordinaci pohybů a cit pro melodii a rytmus. Zároveň se učíme naslouchání a respektu jeden druhému při společném sdílení na různá témata a kroužek je pak zakončen vyprávěním/divadelním ztvárněním týdenního příběhu.

Další nesmírně důležitou součástí našeho programu je **pobyt venku** za každého počasí, který je zaměřen na volný pohyb a volnou hru, poznávání přírody všemi smysly, budování úcty ke všemu živému i sebeúcty a sebejistoty, seznamování se s koloběhem roku a rozvoj spolupráce s ostatními. V neposlední řadě každodenní pobyt venku bez ohledu na počasí významně posiluje zdraví dětí a jejich fyzickou adaptabilitu. Při pobytu venku se věnujeme opravdovým činnostem, nevytváříme pro děti umělý svět. Děti se tak učí překonávat překážky a rozvíjejí zejména hrubou motoriku, koordinaci pohybů a rovnováhu, ale i jazykové a pozorovací schopnosti a propojování mozkových hemisfér např. při chůzi, běhu, skákání, házení do dálky a na cíl, lezení přes překážky, lezení na stromy a skály, brodění potokem, řezání pilkami a nožíky apod.; to vše samozřejmě za dodržování jasně stanovených pravidel bezpečnosti. Při pobytu venku fungují dospělí pouze jako průvodci, ochránci a kamarádi.

Rytmus roku v naší dětské skupině

Září – seznamujeme se s novými kamarády, školkou a jejím okolím. Pozorujeme končící léto, sbíráme lesní plody, šípky, jeřabiny, bukvice, žaludy a vyrábíme z nich různé ozdoby; sušíme švestky, jablíčka a hrušky; meleme obilí a pečeme chleba. Vyprávíme si příběhy o přátelství a odvaze a koncem měsíce legendu o sv. Václavovi; slavíme svátek sv. Michaela.

Říjen – pokračujeme ve sbírání přírodnin, hlavně kaštanů a listů, vyrábíme zvířátka, věnce, řetězy, průsvity; dlabeme dýně; sušíme ovoce na zimu a pozorujeme přicházející podzim. Vyprávíme klasické české pohádky – O Karkulce, O Smolíčkovi, O poslušných kůzlátkách...

Listopad – připravujeme děti na svátek sv. Martina, např. vyprávěním pohádek o dělení (O kohoutkovi a slepičce), učíme je soucítit s ostatními a rozdělit se o to, co mají. Pečeme svatomartinské rohlíčky, vyrábíme lucerničky, zpíváme svatomartinské písně a za svitu lucerniček se pak jdeme o rohlíčky rozdělit se sousedy. A možná někde venku na děti čeká i poklad, který tam sv. Martin zanechal a o který se pak mohou mezi sebou rozdělit.

Prosinec – vyprávíme legendy o sv. Mikuláši, vyrábíme andělíčky a čerty. Zahajujeme advent slavností s adventní spirálou z chvojí, při které si všechny děti s pomocí anděla mohou zapálit své světýlko a pak si ho ve svém srdci uchovat po celé dlouhé zimní období. Vyprávíme o putování Josefa a Marie a narození Ježíška. Vyrábíme různé ozdoby z přírodních materiálů a svíčky ze včelího vosku, pečeme cukroví a vánočky.

Leden – sv. Tří králů, vyprávíme legendu o Třech králích, zpíváme tříkrálové písně, krmíme ptáčky a zvířátka v lese, užíváme si zimních radovánek, děláme pokusy se sněhem a ledem.

Únor – slavíme Masopust, vyrábíme masky a hudební nástroje, smažíme koblihy, přivoláváme jaro prostřednictvím písniček a básniček, tančíme, hrajeme na nástroje, vyprávíme příběhy o zvířátkách, hrajeme divadlo.

Březen – vyprávíme příběhy o probouzejících se květkách, za zpěvu jarních písní vynášíme Moranu, zaháníme všechno zlé a oslavujeme příchod jara.

Duben – slavíme Velikonoce, vyrábíme jarní ozdoby, malujeme vajíčka, pleteme z vrbového proutí, pečeme jidášky a velikonoční perníčky. Pozorujeme život v přírodě.

Květen – pozorujeme kvetoucí kytičky a stromy, hrajeme si s vodou, vyrábíme lodičky, čistíme studánky. Malujeme rozkvetlou louku, motýly.

Červen – sbíráme bylinky, pleteme věnečky, pozorujeme živly v přírodě, trávíme co nejvíce času venku.

Červenec, srpen - trávíme hodně času venku, chodíme na procházky do okolní přírody, sbíráme lesní ovoce, tvoříme z přírodnin, stavíme lesní domečky, provozujeme vodní hrátky, hrajeme míčové hry na hřišti, vyrážíme na dobrodružné výpravy plné her a překvapení